

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska integrationsfonden

Datum 2013-09-30

Slutredovisning av projekt
Interkulturell Dialog i Vetlanda (2010-0063)
Ett samarbete mellan Europeiska Integrationsfonden
och
Vetlanda Kommun – Njudungsgymnasiet/VLC

Försättsblad

Projektnamn: INTERKULTURELL DIALOG I VETLANDA
Projektnummer: IF 2010-0063
Projektägare: VETLANDA KOMMUN -NJUDUNGSGYMNASIET /
 VETLANDA LÄRCENTRUM

Projekt period: 2011-05 - 2013-06
Uppgiftslämnare Tommy Josefsson, Projektledare
Tel/fax: 070-2436123
E-postadress: Tommy.Josefsson@vetlanda.se Tommy.Josefsson@hjk.hj.se
Hemsida: www.njudungsgymnasiet.se

Övriga kontaktuppgifter	Namn	Tel	E-postadress
Projektledare	Tommy Josefsson	070-2436123	Tommy.Josefsson@hjk.hj.se
Ekonomiansvarig	Gun-Britt Engdahl	0383-975 51	g.b.engdahl@vetlanda.se
Extern utvärderare	Peter Johansson		peter.johansson@vok.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
1. Projektidén - projektets huvudsakliga syfte och inriktning.....	5
1.1 Syfte.....	5
1.2 Problembild och behovsanalys.....	5
1.3 Mål.....	7
1.4 Aktiviteter.....	8
1.5 Avvikelser.....	8
2. Projektupplägg och genomförande.....	9
2.1 Projektteamet.....	9
2.2 Projektets rutiner.....	10
2.3 Projektets målgrupp.....	10
2.4 Problem & Framgångsfaktorer.....	10
2.4.1 Dialogsamlingarna mellan SvA föräldrar och pedagogisk personal.....	10
2.4.2 Programpraktiken.....	11
2.4.3 Språkpraktiken.....	11
2.4.4 Dialogseminarierna i interkulturell kommunikation.....	12
2.5 Den särskilda prioriteringen – dialogmöten.....	13
2.5 Projektutvärdering.....	13
3. Projektets resultat och erfarenheter.....	14
3.1 Måluppfyllelse.....	14
3.2 Slutsatserna från utvärderingen.....	19
3.3 Transnationellt samarbete.....	19
3.4 Spridning av resultat.....	19
3.5 Lärdomar & rekommendationer.....	21
3.6 Utvecklingsområden.....	22
3.7 Underlag för redovisning av genomförda aktiviteter och deltagare.....	23
Avslutning.....	24
Bibliografi.....	25
Bilagor.....	25

Sammanfattning

Det svenska samhällets sociala koder knäcks sällan i SFI klassrummet, utan i interaktion med svenskar i deras naturliga arbetsmiljö. Tillträdet dit för tredjelandsmedborgare är kantat med hinder samtidigt som det svenska sociala umgänget präglas av en svårgenomtränglig privat sfär, typisk för monokroniska kulturer. Utan förtrogenhet med de sociala koderna blir inträdet på arbetsmarknaden och i samhällslivet svåruppnåeligt för tredjelandsmedborgare. Projektet "Interkulturell dialog i Vetlanda" (IDV) syftar att skapa forum i arbetsmiljön på Njudungsgymnasiet och Vetlanda Lärocentrum, där interkulturell kunskap och förståelse kan växa, både för tredjelandsmedborgare med akademisk bakgrund, föräldrar till utlandsfödda elever och för skolans egen personal.

Vetlanda - en riktig småstad - har utvecklats till en global mångkulturell by med samma integrationsutmaningar som resten av riket. Projektägaren söker agera proaktivt genom att genomföra en handlingsplan för integration med speciellt fokus på att höja studieresultaten för utlandsfödda elever och att utveckla interkulturell kompetens i organisationen. Projektet stöder denna process med en rad aktiviteter som skapar dialog och reflektion kring interkulturella frågor.

IDV projekt har under 26 månader gett hundratals tredjelandsmedborgare kulturella nycklar till svensk arbetsmarknad och samhällsliv, dussintals föräldrar till utlandsfödda elever större förtrogenhet med svensk skola, utlandsfödda elever på Njudungsgymnasiet effektivare stöd att nå högre studieresultat och personal på kommunens skolor redskap att framgångsrikt utföra sitt uppdrag i det mångkulturella Vetlanda. Projektet har också påverkat föreningslivet till att ge större utrymme åt de nya kommuninvånarna och främjat processer inom kommunala förvaltningar till större samordning av integrationsarbetet. Projekteresultaten och EUs 11 grundprinciper för integration har på det sätt spridits i regionen.

Det interkulturella perspektivet är tydligt i både logiken bakom IDV projektets arbete och de svårigheter det har mött. Slutsatserna är att liksom språkutveckling går hand i hand med kulturförståelse, så kräver en harmonisk mångkulturell arbetsplats interkulturell kompetens från alla sidor. Som den första av EUs grundprinciper (bilaga 7) för integration uttrycker det: "Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna". Den springande punkten i IDV projektet har således varit att skapa mötesplatser som främjar interkulturell dialog. För att använda orden i den sjunde av EUs grundprinciper för integration: "Ofta förekommande samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare är en grundläggande mekanism för integration".

Projektverksamheten förs nu vidare av Njudungsgymnasiets personal och skolledning utifrån den handlingsplan för skolan som mångkulturell mötesplats som legat till grund för projektets verksamhet. I sfi-klassrummen på Vetlanda Lärocentrum (VLC) fortsätter undervisningen med större interkulturell förståelse och språkpraktiken är en integrerad del av verksamheten. På kommunnivå arbetas aktivt för en bättre samordning av integrationsarbetet.

1. Projekttiden - projektets huvudsakliga syfte och inriktning.

1.1 Syfte

Syftet med projektet har varit att skapa en dubbelriktad process; att genom möte, skuggning och dialog både svenskar och tredjelandsmedborgare utvecklar interkulturell kompetens. För utlandsfödda blir detta ett stöd i att knäcka de svenska sociala koderna som styr skolväsende, arbetsliv och samhällsliv och därmed en hjälp att hitta en ny roll och identitet i Sverige, både för sig själva och för sina barn i skolan. För svenskfödda elever och personal på de två utbildningsinstitutionerna som varit projektägare, har syftet varit att genom strukturerade möten med utlandsfödda utveckla interkulturell förståelse, att bearbeta främlingsrädsla och andrafierande parxis (vi-dom), att vänja örat vid nya svenska dialekter och därigenom bättre kunna hjälpa sina utlandsfödda elever mot högre målpuppfyllelse.

1.2 Problembild och behovsanalys

Projekttiden uppkom ur följande problembild och behovsanalys. Enligt OECD (OECD report, 2004. Lemaitre, G. 2007) ligger Sveriges förmåga att tillvarata utländsk kompetens på en otillfredsställande låg nivå, något som bekräftats av Reyes m fl. i "Arbetets (o)synliga murar – Rapport av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering" (SOU 2006:59) och Masoud Kamali Sverige "Inifrån: Röster om etnisk diskriminering" (SOU 2005:69). Under det senaste decenniet har en rad överenskommelser (2003) slutits mellan myndigheter och idéburna organisationer, både på nationell, regional och lokal nivå, om samarbete med att utveckla introduktionen och integrationen av flyktingar och andra invandrare. Fokus har, i god nordeuropeisk arbetsetisk anda, legat på vad som görs för tredjelandsmedborgare (medborgare från icke EU eller EES länder), d v s skapa praktikplatser, språkundervisning, validering och samhällsinformation. Tredjelandsmedborgarna har i den processen blivit objektet för åtgärden, ofta med paternalistiska förtecken (Kamali, SOU 2005:41). Kamali föreslår därför i sin utredning att sociologiska variabler tas med i analysen och pekar främst på problemet

med en andrafierande praxis (vi & dom, otherfication) i det svenska samhället. Hofstede (2009:348,349), å andra sidan, pekar på behovet av ökad interkulturell kunskap både hos mottagarkulturen och hos tredjelandsmedborgarna för att möjliggöra integration.

Interkulturell träning har i stor utsträckning saknats i introduktionsprogrammen för tredjelandsmedborgare, vilket lett till att de saknat viktiga redskap att lyckas i kulturanpassningen, komma över kulturchock, förstå samhällsinformation, sociala koder och det svenska skolsystemet, fungera på praktikplatserna och effektivt fokusera på språkträningen. Större delen av tredjelandsmedborgarna kommer från kollektivistiska polykroniska maskulina kulturer där information mer mottas från den sociala kontexten i vilken den ges än från ett informationsblad ("high context"), där maktdistansen är hög och där omsorgen om harmonin i medmänskliga relationer överväger nödvändigheten av att ge raka, hårda, sanna svar eller information (Ting-Toomey, 2005. Samorva, 2007). Mötet med värderingarna i den svenska individualistiska, monokroniska, feminina kulturen kan därför te sig som förvirrande och oförutsägbart, där information är kort och snuttifierad ("low context"), maktdistansen respektlöst låg och den sociala interaktionen oartigt framfusig och direkt. Inte heller det Vygotsky inspirerade svenska skolväsendet utgör ett bekant sammanhang för tredjelandsmedborgare som oftast kommer från utbildningstraditioner där hård utantillinläring utgör kärnan i skolarbetet. Många invandrarelever upplever därför frustration över spänningen mellan höga förväntningar från sina föräldrar och en annan sorts förväntning från sina svenska lärare. Att få interkulturell kunskap är som att få noterna till musiken i en kör som man förväntas aktivt delta i.

Europeiska Integrationsfonden ger nu särskild prioritering till åtgärder som syftar till att uppmuntra interaktion, utbyte och interkulturell dialog som kan säkerställa en bättre integration av tredjelandsmedborgare i medlemstaternas samhälle, värderingar och levnadssätt. Samma ton genljuder i "Överenskommelsen" (2008) mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och SKL om ett förbättrat integrationsarbete samt från Regeringens integrationspolitiska mål "Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration" (Sabuni 2010).

Vetlanda är en riktig småstad (www.vetlanda.se) med en rådande dröm om ett homogent samhälle och där integration förstås som assimilation. Oaktat, antalet tredjelandsmedborgare har stadigt ökat som i resten av landet och tecken på xenofobi (främlingsrädsla) gör sig gällande när den kulturella mångfalden i småstaden blir

tydligare, även så på Njudungsgymnasiet, kommunens enda gymnasieskola. Skolverket i årliga rapporter under det senaste decenniet har påpekat att studieresultaten för utlandsfödda elever i hela riket har varit otillfredsställande, ett faktum som även gäller för Njudungsgymnasiet. För att på ett proaktivt sätt möta dessa förändringar och utmaningar utarbetades en handlingsplan för integration där problemanalysen fokuserade på både individ, grupp och organisationsnivå och en rad åtgärdsförslag antogs. Några av analysens föreslagna åtgärder var:

- Att överkomma andrafierande praxis bland personal gentemot utlandsfödda elever och deras föräldrar.
- Att öka personalens interkulturella kunskap.
- Att öka de utlandsfödda elevernas interkulturella kunskap och egenmakt.
- Att öka föräldrarnas interkulturella kunskap, framför allt ge ett inifrån perspektiv på den svenska skolan och ökad egenmakt.
- Att skapa mötesplatser för strukturerad dialog mellan tredjelandsmedborgare och gymnasieskolans personal.

Skolledningen bad IDV teamet att sjösätta handlingsplanen, vilken fungerat som vägkarta för projektets arbete.

För VLCs del urskildes behov av att öka den interkulturella kunskapen i klassrummen och möjligheterna till autentisk språkanvändning i svensk miljö för sfi-deltagarna.

1.3 Mål

Projektarbetet har guidats utifrån följande målskrivning. Efter projektets genomförande förväntades deltagarna kunna:

- Tillvarata kunskaperna om likheter och skillnader i svenskt och tredjelands utbildningssystem på ett sätt som främjar utlandsfödda elevers studieresultat.
 - Interagera med större insikt och självkänsla mellan hem och skola, resulterande i effektivare samarbete mellan föräldrar, mentor och undervisande lärare till stöd för bättre studieresultat för utlandsfödda elever.
 - Urskilja hur interkulturella likheter och skillnader påverkar värderingar och sociala förhållningssätt för att med större förutsägbarhet fungera i det svenska samhället/i det mångkulturella svenska samhället.
 - Föra intellektuella samtal med tredjelandsmedborgare om profession och arbetsliv i Sverige och världen; om vilka kunskaper och kompetens som efterfrågas.
-

- Bejaka likheter och skillnader i religionsutövning och religionens roll i samhället.

1.4 Aktiviteter

Som strategi för att nå dessa mål och svara på ovan problem & behovsbeskrivning har följande metoder, aktiviteter och pedagogiska upplägg genomförts:

- Programpraktik på de nationella programmen för elever i språkintröduktion på Njudungsymnasiet.
- Dialogseminarium mellan föräldrar till SvA elever och pedagogisk personal på kommunala skolor.
- Utbildning för pedagogisk personal i interkulturell kommunikation för möte med tredjelandsmedborgare
- Språkpraktik i svensk miljö för SFI-deltagare.
- Internationella syträffar där fokus låg på språkpraktik för kvinnor.
- Interaktiv undervisning i interkulturell kommunikation för SFI-deltagare.
- Dialogseminarium ”Från folk till folk” med tredjelandskulturer i centrum.
- Samlingar med interreligiös dialog i fokus.
- Samlingar riktade mot Vetlanda föreningsliv – invandraföreningar och idrottsföreningar – för att främja kulturmöten.
- Samlingar med syfte att sprida projektresultaten, som processgrupper och möten med myndigheter.

1.5 Avvikelser

Avvikelserna jämfört med vad som uppgetts i projektansökan är att målgruppen har vidgats, från att i första hand bestå av utländska akademiker till att inkludera tredjelandsmedborgare i stort. Därigenom är det inte ”dussintals” utan hundratals deltagare som fått del av projektresultaten. Språkpraktiken, vilket i ansökan namngavs som ”skuggning”, förlades heller inte uteslutande till Njudungsgymnasiet utan också till andra svenska miljöer i staden. Efter att inte ha existerat på VLC har språkpraktiken under projektiden utvecklats till en integrerad del i sfi-verksamheten. Slutligen begränsades spridningen av projektresultaten till Vetlanda kommun, men fick en djupare prägel än förutsetts i projektansökan genom processgrupper på olika skolor och påverkan på samordningen av integrationsarbetet i kommunen. Avvikelserna har således inte motverkat utan främjat uppfyllelsen av projektmålen.

2. Projektupplägg och genomförande

2.1 Projektteamet

IDV teamet har bestått av fyra personer under större delen av tiden, men förstärkts med två medarbetare med tredjelandsbakgrund under det sista halvåret. Senior i gruppen har Njudungsgymnasiets studievägledare Åke Petersson varit. Åke har en bakgrund som förskolelärare, kurator och skolledare vilket gett teamet värdefull kompetens och legitimitet samt ett brett nätverk. Framför allt har Åkes taktfulla coachning av programpraktikanterna gjort denna vitala del av projektets arbete till en framgång.

Vetlanda Lärcentrums representant i IDV teamet var till en början VLCs franske studievägledare Joe Fucik som initierade arbetet med språkpraktik och seminarserien ”Från folk till folk”. Efter Joes pensionering i mars 2012 tog sfi-samordnaren Josipa Matic över, som utvecklade både seminarserien och språkpraktiken till att bli integrerade delar i VLCs verksamhet. Arbetsmaterialet för språkpraktiken som Josipa utarbetat stärker den pedagogiska återkopplingen av praktiken till språkundervisningen i klassrummet.

Projektledaren Tommy Josefssons bakgrund finns som språklärare på Njudungsgymnasiet och lärare i interkulturell kommunikation på Högskolan i Jönköping. Han har också lång erfarenhet från studier och arbete i Mellanöstern och talar därför både turkiska och arabiska, vilket varit till hjälp i projektarbetet. Tommy har främst sökt utveckla de pedagogiska uppläggen runt interkulturell undervisning, både för sfi-deltagare och för svenskar, men också fokuserat på att utveckla metoden för föräldradiolog.

IDV teamet stärktes betydligt när Nibal Al-Saftawi och Gurhan Abdulkadir slöt upp i januari 2013. Nibal är utbildad NO mattelärare och som palestinier uppväxt i Qatar. Som lärare och mor och med livserfarenhet från olika länder har Nibal tillfört teamet värdefull interkulturell kompetens och pedagogiskt kunnande, vilket stärkt projektets möjligheter att nå alla projektmålen. Gurhan, med sin flerspråkighet och livserfarenhet från olika länder, har också tillfört IDV teamet interkulturell kompetens. Hans erfarenheter från samhällsutveckling i sin hemstad i Somalia reflekteras i ett engagemang för mångfald och integration i Vetlanda. Gurhans roll som en av ledarna i den somaliska föreningen gör honom till en effektiv brobyggare och seminarieledare.

Slutligen har teamets ekonomiansvarige, Gun-Britt Engdahl, sett till att administrativa frågor och ekonomisk redovisning på ett föredömligt sätt skett enligt EUs imponerande regelverk och IFs förväntningar.

Som projektledare gör jag bedömningen att kompetenssammansättningen i IDV teamet varit ett ”dream team” i arbetet att nå projektmålen.

2.2 Projektets rutiner

IDV teamet har haft möte var eller varannan vecka för att utvärdera genomförda aktiviteter och planera för nya. Styrgruppen bestående av cheferna för Njudungsgymnasiet och VLC samt rektor för språkinstruktionen har träffats varannan månad för att följa upp progressionen mot projektmålen och har därmed utgjort ett viktigt stöd i IDV teamets arbete.

Därutöver har samverkan med fokus på samordning av integrationsarbetet skett med socialförvaltningens flyktingsamordnare, kommunchefen och rektorer på skolor med högre andel elever med svenska som andraspråk. De nätverksträffar som SIK och IF har anordnat har gett IDV teamet värdefull kunskap och möjlighet att reflektera över den egna verksamheten i ljuset av andra IF projekts arbete.

2.3 Projektets målgrupp

Projektets målgrupp har varit elever med svenska som andraspråk, deras föräldrar och SFI-studerande; med andra ord, nyanlända kommuninvånare med tredjelandsbakgrund. Projektet har i stor utsträckning gått in med sina metoder i redan existerande aktiviteter på Njudung och VLC och utvecklat dem mot större interkulturell dialog. Ett exempel är VLCs samhällsorientering inom SFI-undervisningen, vilken IDV-projektet har fördjupat till att inbegripa interkulturell kommunikation och kontrastiv kulturkunskap (bilaga 2). För andra aktiviteter som programpraktik, språkpraktik, föräldradiologen, ”Från folk till folk” och de internationella syträffarna har information och inbjudan getts på olika modersmål med frivilligt deltagande (bilaga 3). Även om IDV-teamet har satt agendan för gemensamma aktiviteter så har det pedagogiska upplägget inneburit ett aktivt deltagande på lika villkor för de närvarande. IDV-projektets särskilda prioritering – dialogmöten – och EUs första och sjunde grundprincip för integration förutsätter förstalandsmedborgares aktiva deltagande i aktiviteterna.

Både intern och extern utvärdering har visat att målgruppen uppfattat projektets arbete som främjande av interkulturell kompetens och egenmakt. En ledare för en invandraförening uttryckte det: ”Projektets arbete har resulterat i Empowerment för oss - utanförskap har blivit gemenskap. Känslan av att ha blivit hörda har skapat trygghet”.

2.4 Problem & Framgångsfaktorer

2.4.1 Dialogsamlingarna mellan SvA föräldrar och pedagogisk personal

En förälder med tredjelandsbakgrund uttryckte att för första gången kändes det som företrädare för svensk skola faktiskt hade lyssnat på dem. En annan underströk att hon nu bättre förstod hur svensk skola fungerar, när de dolda förväntningarna i principen om eget ansvar för studierna blev tydligare. En svensk lärare insåg efter att ha lyssnat på en engagerad förälder att man brustit i tydlighet och att skapa struktur åt SvA elever under deras svåra kulturanpassningsprocess, att förkunskaper om det annorlunda svenska skolsystemet tagits för givet.

Visst har dialogsamlingarna mellan SvA föräldrar och pedagogisk personal varit en framgång. Samtidigt har få lärare slutit upp på samlingarna, vilket fick en förälder att undra varför lärare inte är intresserade att träffas. Problemet är både ett organisatoriskt från skolledningens sida och ett ointresse från lärares sida att engagera sig i extraordinära aktiviteter efter skoltid. Lösning kan möjligen ligga i att regelbundna möten mellan lärare och föräldrar till SvA elever integreras i skolans ordinarie arbetsuppgifter.

2.4.2 Programpraktiken

Den externa utvärderingen slår fast att projektets arbete och aktiviteter har haft en stor betydelse för den enskilde individen. För SvA elever på programpraktik har det inneburit att isoleringen i språkinstruktionen brutits och gett dem möjlighet att interagera med svenska elever, vilket positivt påverkat deras språkutveckling. Det har också gett SvA eleverna en tydlig och realistisk bild av nästa steg i deras utbildning. Problemen visade sig när, på en del program, lärare och svenskfödda elever såg den periodiska närvaron av SSA elever mer som ett störande och oroande moment än en möjlighet till att både utveckla sin egen interkulturella kompetens och bidra till en skolkamrats språkutveckling. Intentionen från skolledningens sida är att programpraktiken ska vara ett integrerat arbetssätt för alla program på skolan. Framtiden får utvisa om alla program målmedvetet arbetar för gymnasiet som en mångkulturell mötesplats.

2.4.3 Språkpraktiken

Språkpraktiken är ytterligare en framgångsfaktor i det att IDV projektet har fått medverka i att etablera en verksamhet inom sfi-undervisningen som skapar en plattform utanför klassrummet för autentisk språkproduktion och kulturmöten. Avståndet mellan sfi-klassrummet och arbetspraktik/arbete är alltför stort för en effektiv ingång i det svenska samhället. Språk och kultur är oskiljbart, likaså språkinläring och autentiskt språkbruk - social interaktion med de som talar språket (Samovar m fl, 2009). I relationscentrerade kollektivistiska kulturer, varifrån de flesta sfi-studerande kommer, sker detta på ett naturligt sätt där samtalet med både närstående och främlingar är en integrerad del i vardagen, vare sig man befinner sig

på arbetsplatsen, marknaden eller hemmet. För svenskar som lär sig språk i relationscentrerade och kollektivistiska kulturer öppnas otaliga möjligheter att praktisera språket i det rika sociala umgänget. För sfi-studerande i Sverige är verkligheten den motsatta. Språkpraktiken söker därför möta denna kulturellt betingade brist i det svenska samhället.

Språkpraktikens banbrytande verksamhet möter en rad problem som har med dess banbrytande och strukturförändrande karaktär. Från sfi-undervisningens sida var svårigheten att integrera språkpraktikanternas erfarenheter av autentisk språkanvändning i den ordinarie klassrumsundervisningen. För att underlätta detta framställdes ett material för stöd till både språkpraktikanter och lärare.

Några språkpraktikanter upplevde problem med kulturchock i mötet med den helsvenska miljön, vilket gjorde att de hellre drog sig tillbaka till det mer trygga och förutsägbara sfi-klassrummet. Genom personliga samtal, undervisning om kulturchocken symptom och strategier att överkomma den sökte IDV teamet möta detta problem.

Det tredje problemet som uppstod i samband med språkpraktiken var svårigheten att hitta språkpraktikplatser, även om t ex socialnämnden uttryckligen hade deklarerat att kommunen skulle erbjuda sådana. Ute på de kommunala arbetsplatserna fanns reservationer. Man var rädd för besvären en närvaro av språkpraktikanter skulle medföra, en oro för att möta det okända. Detta motstånd bemöttes med tydlig information om språkpraktikens syfte, ett tydligt engagemang i frågan från kommunchefen samt engagerade handledare på arbetsplatserna.

2.4.4 Dialogseminarierna i interkulturell kommunikation

Till sist, utvärderingarna av dialogseminarierna i interkulturell kommunikation visade att de på ett tydligt sätt framgångsrikt nått målen. De flesta som studerat på sfi under den aktuella perioden hade möjlighet att delta i seminarierna. Möjligheten att de hölls på deltagarnas modersmål underlättade det för deltagarna att bearbeta de djupa frågorna som togs upp. Seminarierna tog den obligatoriska samhällsundervisningen till djupare nivåer, där viktiga abstrakta begrepp som kulturella värderingar och världsbild kunde diskuteras och psykologiska processer som kulturchock bearbetas. Problemen som seminarierna mötte var att VLC var mycket sena med att införa den enligt etableringsreformen obligatoriska samhällsundervisningen och att till en början utrymme inte gavs inom SFI-undervisningen för utbildningen. IDV teamet arbetade tålmodigt tillsammans med styrgruppen med frågan för att bana väg denna viktiga dimension i integrationsarbetet.

2.5 Den särskilda prioriteringen – dialogmöten

Dialogmöten har gått som en röd tråd genom IDV projektets hela verksamhet; fokus har legat på att skapa forum för samtal, diskussioner och idéutbyten mellan tredjelandsmedborgare och svenskar. Dialogmöten i formen programpraktik, språkpraktik, föräldramöten och interkulturella seminarier beskrivs ovan.

En strategi som IDV teamet har använt i metodutvecklingen av dialogmöten har varit att bygga på redan befintliga aktiviteter och strukturer hos projektägaren och samhället i Vetlanda, istället för att skapa nya. Logiken bakom detta har varit att sannolikheten för en fortsättning av en aktivitet/verksamhet är större om den till en viss grad redan är etablerad hos deltagarna. Därför har initiativ inte tagits till t ex internationella gårdsfester, eftersom varken svenskar eller tredjelandsmedborgare skulle ha känt sig bekanta eller ägare av dem.

I Vetlanda har det genom urminnes tider pågått syträffar för daglediga, populärt kallat syjuntor, i olika kontexter och på regelbunden basis. De flesta kvinnor med tredjelandsbakgrund har också vuxit upp där handarbete är en naturlig aktivitet i det sociala umgänget med grannar och vänner. IDV teamet bjöd in daglediga svenska kvinnor till en internationell syträff i en av SFI undervisningens lokaler, en bekant plats för invandrakvinnorna men främmande för svenskarna. Aktiviteten att skapa vackert handarbete förenade däremot. De svenska kvinnorna uttryckte hur roligt de uppleved samlingarna var, att de hittat en kontext där de okonstlat kunde interagera med kvinnor från andra länder. För flera av de utlandsfödda kvinnorna innebar dessa träffar att de för första gången mötte svenska kvinnor i en social kontext, där de kunde umgås som en lika partner och uppleva respekten som det medför. Detta stärkte deras självkänsla och motivation i språkstudierna, ett resultat som deras SFI-lärare har noterat. Deltagarna fortsätter driva träffarna, både i de ursprungliga lokalerna och i hemkontexter, vilket resulterar att deltagarna får möjlighet att besöka varandra i hemmen – interkulturella möten i dess ädlaste form.

2.6 Projektutvärdering

IDV teamet har kontinuerligt utvärderat sina aktiviteter internt, både under de regelbundna teammötena och i styrgruppen. Dokumentation har bestått i minnesanteckningar från dessa möten och informationen grundat sig på egna observationer och muntlig respons från deltagare. För att få en mer vetenskaplig och oberoende utvärdering av projektet anlätades Peter Johansson på VOK i Västsverige AB eftersom Vetlanda Kommun redan hade ett avtal med dem för utvärdering av ett ESF projekt i kommunen. IDV teamet upplevde den ”lärande utvärderingen” som

Peter Johansson genomförde som berikande och en hjälp att bearbeta vad vi lärt oss av projekttiden. Johanssons utvärdering bifogas som bilaga till denna slutrapport (bilaga 4).

3. Projektets resultat och erfarenheter

3.1 Måluppfyllelse

IDV projektet har utvecklat metoder för interkulturella dialogmöten inom projektägarens (Njudnugsgymnasiet och Vetlanda Lärcentrum) ordinarie verksamhet. I enlighet med "Handlingsplanen för Njudnugsgymnasiet som mångkulturell mötesplats" (bilaga 5) har a) den interkulturella, och b) den dialogskapande aspekten av redan etablerade rutiner och aktiviteter i organisationerna utvecklats och stärkts. I projektansökan formulerades målen på följande sätt. Efter projektets genomförande förväntas deltagarna kunna:

1. *Tillvarata kunskaperna om likheter och skillnader i svenskt och tredjelands utbildningssystem på ett sätt som främjar utlandsfödda elevers studieresultat.*

De aktiviteter som främst har arbetat mot detta mål är dialogsamlingarna mellan föräldrar till SvA elever och pedagogisk personal. Resultatet har varit fem vitala samlingar med sammanlagt ca 100 deltagare, där föräldrar vunnit insikt i den målstyrda svenska skolan med betoning på eget ansvar och den "vänliga maktutövningen" (Bartholdsson, 2008) i klassrummet. Den pedagogiska personalen vann insikt om hur exotiskt det svenska skolsystemet är från ett internationellt perspektiv, där skolan oftast är detaljstyrd, undervisningen tydligt strukturerad med kontinuerlig betygsåterkoppling till eleverna och lärarens ledarroll i klassrummet tydlig. Tillsammans hittade lärare och föräldrar strategier att bättre stödja SvA eleverna i deras studier. Aktiviteten har således verkat i linje med EUs första, femte och sjunde grundprincip för integration.

I samma anda har den interaktiva undervisning i interkulturell kommunikation för SFI-deltagare berört likheter och skillnader i svenskt och tredjelands utbildningssystem, men från ett kontrastivt interkulturellt perspektiv.

2. *Interagera med större insikt och självkänsla mellan hem och skola, resulterande i effektivare samarbete mellan föräldrar, mentor och undervisande lärare till stöd för bättre studieresultat för utlandsfödda elever.*

Medan projektmål 1 fokuserar på fakta och förståelse om svenskt skolsystem, fokuserar projektmål 2 på förtroget i relationen mellan skola och SvA elevers hem. Även här har ovan beskrivna aktivitet ”föräldradialog” bidragit till måluppfyllelse. En förälder med tredjelandsbakgrund sa att hon på dialogsamlingarna för första gången hade upplevt att svensk skola faktiskt hade lyssnat på dem. Vid tre tillfällen höll IDV teamet utbildning för pedagogisk personal i interkulturell kommunikation för möte med tredjelandsmedborgare (sammanlagt ca 125 deltagare). Där lyftes frågan hur lärare bättre kan bemöta SvA elevers föräldrar och bejaka deras erfarenhet och vilja för det bästa för eleverna. Flera lärare uttryckte insikt om hur annorlunda svensk skola är jämfört med den de flesta SvA elever kommer ifrån. Ännu mer, de uttryckte behovet att möta eleverna i deras erfarenhet i att ge mer struktur, återkoppling och tydligare ledarskap i klassrummet för att skapa en mer förutsägbar miljö för deras lärande och känsla att eleverna gör framsteg. Dialogen med föräldrar och SvA eleverna i utvecklingssamtalen blir därför speciellt viktig, en process som IDV teamet har sökt stödja genom individuella samtal.

Även programpraktiken har spelat en viktig roll i att nå projektmål 2, där IDV teamets många enskilda samtal med elever och föräldrar med tredjelandsbakgrund har satt fokus på dessa frågor. Ett 40-tal gymnasieelever har deltagit i programpraktiken.

Projektmål 2 har främst främjat EUs femte och sjunde grundprincip för integration.

3. *Urskilja hur interkulturella likheter och skillnader påverkar värderingar och sociala förhållningssätt för att med större förutsägbarhet fungera i det svenska samhället/i det mångkulturella svenska samhället.*

Den interaktiva undervisningen i interkulturell kommunikation för SFI-deltagare har varit en hörnsten i IDV teamets arbete. Runt 280 SFI-studerade med tredjelandsbakgrund, ganska jämt fördelade mellan kvinnor och män, har deltagit i dessa 50-talet samlingar, där samtalen kontrasterat kulturbundna värderingar och sociala förhållningssätt. Undervisningen var en fördjupning av den lagstadgade undervisningen i samhällskunskap som är en del i etableringsreformen och VLCs uppdrag. Deltagarna menade att de blev hjälpta genom dialogseminarierna att överkomma fördomar om det svenska samhället och rädsla i mötet med den svenska kulturen. Många hade upplevt svenskar respektlösa, men insåg att de missförstått hur svenska kommunicerar respekt. Utan att gå in i detalj på innehållet i

dialogseminariernas kursplan (bilaga 2), blev slutstasen att de lett till större förutsägbarhet för deltagarna i det svenska samhället. Aktiviteten har således lett till uppfyllelse av projektmål 3 och främjandet av EUs första, andra och fjärde grundprincip för integration.

Aktiviteterna språkpraktik och internationell syträff har lett till uppfyllelse av projektmål 3 i det att de fört samman svenskar och tredjelandsmedborgare på ett sätt som främjar den interkulturella dialogen och därmed den tysta kunskapen om varandras kulturer och sociala förhållningssätt. Deltagare med tredjelandsbakgrund har uttryckt hur svenskarnas respektfulla och inkluderande bemötande hade stärkt deras självkänsla och hopp att kanske en dag kunna känna sig hemma även i Sverige. De svenska deltagarna uttryckte hur berikande mötena med tredjelandsmedborgarna varit, vilket motiverat fortsättning av aktiviteterna efter projektidens slut.

Seminarserien ”Från folk till folk” har tjänat projektmål 3 genom att ge en plattform för olika tredjelandsmedborgare att berätta sin berättelse. Eftersom samlingarna som hölls på Vetlanda Stadsbibliotek var öppna för allmänheten bidrog de till spridning av projektresultaten utanför projektägarens sfär. Nio samlingar med sammanlagt ca 240 deltagare genomfördes på ett sätt som främjade samtal och frågor i allmänhet om landet i fokus och tredjelandsmedborgarens personliga berättelse i synnerhet. IDV teamet assisterade i förberedelsen av det pedagogiska upplägget av samlingarna. Berättelserna gav en bild av länderna bortom den sensationsbetonade mediabilden, något som de svenska åhörarna uppskattade. Även landsmedborgare till den som ledde seminariet uttryckte tillfredsställelse att svenskar hade lyssnat på deras berättelse, helt i enlighet med kontakthypotesen för interetniska relationer (Pettigrew, 1998). Seminarserien främjade på ett tydligt sätt EUs sjunde grundprincip för integration.

4. *Föra intellektuella samtal med tredjelandsmedborgare om profession och arbetsliv i Sverige och världen; om vilka kunskaper och kompetens som efterfrågas.*

Språkpraktiken har varit en annan hörnsten i IDV projektet. Den skapar en viktig plattform mellan SFI-klassrummet och arbete/arbetspraktik där både språk och kulturell förståelse har kunnat utvecklas. Under projektperioden har 33 tredjelandsmedborgare, 17 män och 16 kvinnor, deltagit i aktiviteten. För att kvalitetssäkra språkpraktiken genomgår deltagare både förberedande och uppföljande samtal med samordnaren, samtidigt som upplevelser och

observationer under praktiken följs upp i SFI-klassrummet. Därigenom konsolideras praktikanternas kunskaper samtidigt som klasskamrater får del av hans/hennes upplevelser och lärdomar. Som stöd i denna process har ett speciellt material utarbetats (bilaga 6) för de olika SFI-nivåerna som både språkpraktikanten och SFI-läraren kan använda.

Ytterligare en dimension av språkpraktiken är mervärdet för elever och pedagogisk personal på Njudungsgymnasiet, där flera språkpraktikanter med akademisk bakgrund skuggat lärare i undervisningen. Samtal som uppstått i klassrummen, korridorerna och lärarrummet har utvecklat deras förståelse av andra kulturer och uppskattning att kunskap som är producerad utanför Sveriges gränser också är värdefull. Ett bevis för detta var när svenska elever vände sig för hjälp till en beslöjad mattelärare som var där som studiehjälp för SvA elever, helt enkelt för att hon var så bra på att förklara matematiken.

Förutom projektmål 3 har språkpraktiken på ett tydligt sätt arbetat mot projektmål 4. Den har också främjat EUs första, tredje, fjärde och sjunde grundprincip för integration.

5. *Bejaka likheter och skillnader i religionsutövning och religionens roll i samhället.*

Tre allmänna samlingar om inter-religiös dialog med sammanlagt 200 deltagare bearbetade frågor om hur olika världsbild påverkar synen på religion. En jämförelse mellan islam och kristen tro visade att traditionell kristen tro har mer gemensamt med islam än med västerländsk sekularism och individualism (Hjärpe, 2013), vilket drog både förvåning och uppskattning från deltagarna. Den mest centrala bönen i islam, tillika en markör att man är muslim – Bismi illahi rahman irahiim (I Guds den nåderike och barmhärtiges namn) – har sitt ursprung i en bön från urkyrkan som en bön till den treenige Guden, något som deltagare med muslimsk bakgrund reagerade mot.

Svenskar i allmänhet har svårt med samtal om religion, eftersom den i deras världsbild är förpassad till en högst privat sfär. För de flesta tredjelandsmedborgare är dock religion en integrerad del i deras vardag, något de lever med ständigt. I denna världsbildskrock uppstår spänningar som genererar både islamofobi och kristofobi, vilket antagligen har föranlett EU kommissionen att utlysa ”inter-religiös dialog” som en prioritering i sina program.

Det var emellertid i IDV aktiviteten ”interaktiva undervisningen i interkulturell kommunikation för SFI-deltagare” som frågan om religion

kunde belysas på ett djupare sätt. Många tredjelandsmedborgare uppfattar det svenska sekulära och individualistiska samhället som kristet. De upplever att den påverkan som svenska samhället utsätter dem för - likriktning i fråga om t ex kläder, mat och barnuppföstran – som ett intrång i deras religionsutövning. En företrädare för en grupp tredjelandsmedborgare beskrev den fruktan som hans landsmän känner som ”kristofobi”, vilket resulterar i en ännu större segregation och undvikande av möte med det svenska samhället. Insikten att Sverige inte är ett kristet utan pluralistiskt land hjälpte deltagarna under samtalen i aktiviteten att förstå problematiken bättre och hur man som muslim bäst kan förhålla sig till det sekulära svenska systemet. Insikten om att muslimer har mycket gemensamt med minoriteten bekännande kristna i Sverige - en vital och inom integrationsarbetet aktiv grupp i Vetlandas civilsamhälle - pekade på en viktig ingång i det svenska samhället. Detta belyser vikten av inter-religiös dialog för integrationsarbetet.

Samma frågor togs upp under fortbildningarna för pedagogisk personal i interkulturell kommunikation (sammanlagt ca 125 deltagare) för att bearbeta den ofta dolda islamofobin i skolans värld (bilaga 8). Den som inte är van att samtala om religion på ett holistiskt sätt, retirerar gärna in i en etnocentrisk diskussion om värdegrund i förhållandet gentemot ”den andre”. Att taktlöst driva en västerländsk världsbild skapar oro och xenofobi hos många tredjelandsmedborgare och driver dem till större segregering. En lyssnande inter-religiös dialog däremot överbryggar oron hos både lärare och tredjelandsmedborgare och stöder integrationen in i det pluralistiska svenska samhället där religionsfrihet råder och andlighet bejakas. Ett exempel på detta är temaveckan om kultur på Njudungsgymnasiet, vilket IDV teamet deltog i. Studiebesöket på invandraområdets moské och uppföljande samtal gav både lärare och elever en mänskligare bild av den muslimska religionsutövningen.

Genom dessa aktiviteter har IDV teamet proaktivt arbetat mot projektmål 5, helt i överensstämmelse med EUs sjunde och åttonde grundprincip för integration.

Generellt sett har antalet IDV aktiviteter och deltagare varit större än vad som kunde förutses i projektansökan. Aktiviteterna har emellertid tydligt, framgångsrikt och mångsidigt arbetat mot de utsatta projektmålen. Den enda kategoriseringen av deltagare har varit ”tredjelandsmedborgare”, ”SFI-deltagare”, ”SvA elever och deras föräldrar”. Att kategorisera deltagarna mer skulle ha varit etiskt oriktigt och praktiskt omöjligt. Vidare skulle en närmare kategorisering av deltagaren från ett socio-

konstruktivistiskt perspektiv vara felaktigt och inte tjäna projektets syfte eller mål. Däremot har svenskars deltagande i aktiviteterna varit en förutsättning att nå projektmålen eftersom den särskilda prioriteringen är ”interkulturella dialogmöten”.

3.2 Slutsatserna från utvärderingen.

För att få en mer vetenskapligt grundad utvärdering anlätades den externa projektutvärderingsfirman VOK i Västsverige AB, som även har utvärderat andra IF projekt i Sverige. Slutsatserna från Peter Johanssons utvärdering (bilaga 4) är att IDV projektet har gjort många insatser med gott resultat och som har skapat förändringar i linje med projektmålen på alla tre nivåer; individuell, organisations – och kommunnivå. Delar av aktiviteterna och resultaten kommer också att bli kvar efter projektperioden, menar Johansson. Effekterna på individnivå visade sig vara starkast, medan önskade effekter på organisations – och kommunnivå till viss del hindrades av situationer bortom projektteamets kontroll. En av dessa var förankring av projektidén eller bejakande av den i kommunledningen.

3.3 Transnationellt samarbete

Projektledaren för IDV projektet deltog i SIK projektets transnationella utbyte med Nederländerna i maj 2012. Besöket gav viktiga impulser om vikten av att ge plattformar och skapa kreativa förutsättningar för tredjelandsmedborgare att berätta sin berättelse, att ge möjligheter för de nationella medborgarna att höra och se berättelserna. Några av tankarna från utbytet tillämpades i seminarserien ”Från folk till folk”.

IDV projektet presenterade ett transnationellt samarbetsförslag med Hatayprovinsen i södra Turkiet för att undersöka hur dialogmöten sker in denna mångkulturella provins i södra Turkiet. Området har både en turkisk, kurdisk och arabisk befolkning där muslimer, alaviter och kristna lever tillsammans. Befolkningen har mycket gemensamt med de tredjelandsmedborgare som finns i Vetlanda. Utbytet skulle bygga på redan etablerade kontakter som Njudungsgymnasiet har med ett yrkeshögskola i staden Antakya. Samarbetsförslaget godkändes inte av IF eftersom Turkiet endast har kandidatstatus med EU.

3.4 Spridning av resultat

En bieffekt av IDV projektets verksamhet har varit en utveckling av samverkan mellan Barn & Utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen när det gäller integrationsarbetet. Analysen av behoven är samstämmig – en större samordning av

flykting och integrationsarbetet i kommunen. Vetlanda kommun genomförde aldrig en lokal förvaltnings – och myndighetsövergripande överenskommelse (LÖK) om mottagning och integration av flyktingar i linje med den nationella och regionala överenskommelsen som beslutades förra decenniet. Integrationen finns heller inte med i kommunens måldokument, vilket medför att frågor kring integration inte prioriteras eller automatiskt bearbetas i förvaltningarnas systematiska kvalitetsarbete. Bristerna på samarbetet mellan förvaltningar och myndigheter i kommunen efter etableringsreformens införande 2010 har heller inte tjänat flykting & integrationsarbetet. Genom små men medvetna initiativ har IDV teamets arbete, t ex genom processgrupper på fyra olika skolor, olika samlingar med kommunledningen, samtala med partiföreträdare och proaktivt samarbete med kommunens flyktingsamordnare, frågan om en kommunövergripande handlingsplan för integrationsarbetet kommit upp på kommunens dagordning. IDV projektet har därigenom i viss utsträckning arbetat i linje med EUs nionde, tionde och elfte grundprincip på integration.

Under våren 2012, på initiativ från kommunens rektorer, fick IDV teamet leda processgrupper på fyra av kommunens skolor med syfte att arbeta fram handlingsplaner för skolornas integrationsarbete. Handlingsplanen för Njudungsgymnasiet som mångkulturell mötesplats stod som modell. Sammanlagt hölls ett femtontal samlingar där utkast till fyra olika dokument arbetades fram. Arbetsgrupperna bestod av skolpersonal med förtroende på arbetsplatserna, inkluderat flera med tredjelandsbakgrund. Förutom utkast till handlingsplaner arbetades också fram ett rekommendationsdokument (bilaga 9) till rektorerna och kommunledningen vilket presenterades senare under året.

IDV teamet hade därutöver möten med olika föreningar (bilaga 10) och politiska partier för att lyfta frågor om metoder och förutsättningar för interkulturell dialog i kommunen, samt samordning av integrationsarbetet.

Vid den avslutande spridningskonferensen den 18 juni deltog ett 40 personer, alltifrån kommunchef, socialchef, gymnasiechef och vuxenutbildningschef till politiska företrädare och personer som i olika sammanhang aktivt deltagit i IDV projektets verksamhet, t ex daglediga deltagare på de internationella syträffarna. På konferensen kunde projektresultaten tydligt presenteras av den externe utradaren, styrgruppens ordförande och projektledaren varefter ett konstruktivt samtal hölls om hur man kunde gå vidare med ett fördjupat integrationsarbete där interkulturell dialog står i centrum.

Slutligen sprids projektresultaten genom den antologi som SIK projektet arbetar fram till vilken IDV teamet har bidragit med ett kapitel vars oredigerade form bifogas (bilaga 5).

Hörnstenarna i IDV projektet – programpraktik och språkpraktik – är nu integrerade verksamheter hos Njudungsgymnasiet respektive Vetlanda Lärcentrum.

Seminarserien ”Från folk till folk” fortsätter drivas av VLC. Deltagarna i syträffen driver själva vidare samlingarna på eget initiativ. Frågan är om Njudungsgymnasiet tar nya initiativ till dialogsamlingar mellan skolpersonal och SvA elevers föräldrar och om VLC fördjupar sin samhällsundervisning till att inkludera interaktivdialog om interkulturell kommunikation. Slutligen är det nu upp till kommunledningen att arbeta fram en långt förfallen kommunövergripande handlingsplan för integration som kan användas av hela kommunorganisationen i det systematiska kvalitetsarbetet.

3.5 Lärdomar & rekommendationer

Följande lärdomar kan dras från IDV projektets 26 månaders verksamhet och kan tas tillvara i både projektägarens och andra organisationers fortsatta arbete:

- Att projektidén är väl förankrad hos projektägare. Detta skedde genom att handlingsplanen för Njudungsgymnasiet som mångkulturell mötesplats redan var antagen i organisationen, vilket sedan blev IDV projektets ”road map”. Projektidén var dock inte förankrad på kommunnivå. Inte heller bejakade skolchef eller socialchef projektidén så att resultaten på ett effektivt sätt kunde spridas genom de olika förvaltningarna.
- Aktiviteter som redan var förankrade, rutiner som redan fanns i hos projektägaren eller i samhället, utvecklades till mötesplatser för interkulturell dialog. Därigenom ökade sannolikheten att aktiviteterna kunde fortsätta efter projektidens slut. De internationella syträffarna är ett exempel på detta.
- Betydelsen av kunskap om interkulturell kommunikation har visat sig vital för tredjelandsmedborgares förmåga att anpassa sig till den nya kulturen. Den är också vital för svenskar som arbetar i mångkulturella sammanhang, för att konstruktivt kunna möta och bemöta människor i kulturanpassningsprocessen. Därför bör interkulturell kompetens vara en integrerad del i fortbildningar och i etableringsreformens språk & samhällsundervisning.
- Förutsättningarna för ett framgångsrikt integrationsprojekt är tredjelandsmedborgares delaktighet i förberedelsen, genomförandet och uppföljning av projektet. IDV projektet vannlade sig om detta. Det var framför allt under det sista halvåret av projektperioden som IDV teamet fungerade bäst, eftersom det stärktes upp av två högst kompetenta medarbetare med tredjelandsbakgrund, starkt förankrade både i sina lands & språkgrupper och i det svenska samhället.

- Alla de aktiviteter som IDV projektet har drivit kan, om initiativ och vilja finns, fortsätta i den reguljära verksamheten.

IDV projektet vill ge en rekommendation till Integrationsfonden. EU kommissionens prioritering om inter-religiös dialog har sin grund i att söka överbrygga världsbildskrockarna som tar sig en rad uttryck; etnocentricitet, fördomar, kristofobi, islaomfobi och ibland våldsamheter från både svenskar och tredjemedborgares sida. Vår bestämda åsikt är att IF på ett otillfredsställande sätt har lyft eller betonat denna prioritering under gångna programperiod. Vi undrar vad skälet kan ha varit; att ni inte maktade med, att ni hade svårt att relatera till religiösa frågor, att ni inte såg inter-religiös dialog som något som bör prioriteras i Sverige? Vår rekommendation är att religionsdialogens låga status i den svenska Integrationsfondens arbete grundligt utvärderas.

3.6 Utvecklingsområden

A Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar inom följande utvecklingsområden (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)		
⇒	2	Interkulturell och interreligiös dialog
⇒	2	Samhällsinformation och medborgarkunskap – värdegrunder
⇒	1	Familj – uppfostran – socialisering – alternativa arenor och nätverk
⇒	1	Informella integrations- och försörjningssystem – incitamentsstrukturer
⇒	1	Kriminalitet, klass, kultur och etnicitet
⇒	0	Hälsa
⇒	2	Ungdomar

B Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar med följande särskilda målgrupper : (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)		
		Utveckling/anpassning av introduktionsprogram eller andra aktiviteter syftande till att tillgodose behov hos särskilda målgrupper av tredjelandsmedborgare:
⇒	1	- Äldre
⇒	0	- Personer med funktionsnedsättningar
⇒	2	- Kvinnor
⇒	1	- Analfabeter/lågutbildade
⇒	2	- Barn/ungdomar
⇒	0	- Annan särskild målgrupp, nämligen:

⇒	2	Deltagande som ett sätt att främja integrationen av tredjelandsmedborgare i samhället
---	---	---

C	Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar med följande verksamheter/aktiviteter (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
⇒	0	Utveckling av metoder/indikatorer för uppföljning och utvärdering
⇒	0	Kartläggningar/analyser inriktade på särskilda målgruppers behov
⇒	2	Framtagning och utprovning av informationsmaterial och pedagogiska verktyg
⇒	2	Utveckling av kursplaner/moduler, utbildningsmaterial, lärarhandledningar o liknande
⇒	0	Transnationellt utvecklingssamarbete kring analyser och kartläggningar, utveckling av utvärderingsmetoder, indikatorer mm
⇒	0	Transnationellt samarbete kring utveckling/genomförande av utbildningar och andra riktade åtgärder/tjänster för tredjelandsmedborgare (även överföring av "lyckade modeller" mellan medlemsstater)

3.7 Underlag för redovisning av genomförda aktiviteter och deltagare

A. Aktivitet/delprojekt för avgränsad grupp av deltagare Beskriv kortfattat typ av aktivitet, målgrupp, omfattning och tidsperiod (ex:"10 x 3 timmar samhällsinformation och medborgarkunskap för deltagare i alfabetiseringsundervisning, sept-nov 2012)	Antal deltagare							Kommentarer och förtydliganden
	TOT	varav (exempel)						
		Män	Kv	Män	Kv	Män	Kv	
Språkpraktik för SFI-deltagare kontinuerligt från sept 2011-juni 2013	33	17	16					SFI-deltagare gör praktik i kontexter (arbetsplatser, civila samhället) där språklig interaktion med svenskar möjliggörs. Aktiviteten förbereds och följs upp i SFI-klassrummet.
Språkpraktik i form av internationell syträff, en gång i veckan från januari-juni 2013	100		100					Ett 20-tal samlingar där kvinnor med tredjelandsbakgrund och svenska daglediga gör handarbeten och samtalar tillsammans.
Programpraktik för SvA elever på Njudungsgymnasiet, kontinuerligt från sept 2011 – juni 2013	40	30	10					Elever från språkinstruktionen praktiserar på något av gymnasiets nationella program; får coachning under vägen.
Interaktiv undervisning i interkulturell kommunikation för SFI-deltagare	280	150	130					Vid ett 50-tal tillfällen hålls dialogseminarier, främst på arabiska, dari och somaliska om kulturanpassning och kontrastiv kulturförståelse.

B. "Öppna" projektaktiviteter (se instruktionen) Beskriv kortfattat typ av aktivitet, syfte och målgrupp (ex: "dialogseminarier som inslag i lärarutbildning")	Antal deltagare (ca)	Kommentarer och förtydliganden (Ex: "Medverkande från 7 olika tillfällen. Sammanlagt 140 inbjudna varav 89 infann sig. Stor uppskattning från de flesta deltagare.")
---	----------------------	---

Dialogseminarium mellan föräldrar till SvA elever och pedagogisk personal	100	5 vitala samlingar då föräldrar och lärare samtalade om det svenska skolsystemet och hur stöd till SvA elever bäst kan ges.
Utbildning för pedagogisk personal i interkulturell kommunikation för möte med tredjelandsmedborgare.	125	Vid tre tillfällen får pedagogisk personal utbildning i kulturanpassning och kulturella koder.
Dialogseminarium "Från folk till folk" med tredjelandskulturer i centrum	240	Vid nio tillfällen hålls offentliga dialogseminarier på Vetlanda Bibliotek, där representanter från stadens tredjelandskulturer får berätta sin berättelse.
Interreligiös dialog	200	Vid tre tillfällen hålls samlingar om inter-religiös dialog.
Aktiviteter relaterade till programpraktik för SvA elever på Njudungsgymnasiet	50	Ett tiotal samlingar som på olika sätt främjar arbetet med programpraktiken och kulturmöten de skapar på Njudungsgymnasiet.
Dialogsamlingar hos föreningar / civila samhället	50	Fyra samlingar riktade mot Vetlanda föreningsliv – invandraföreningar och idrottsföreningar – för att främja kulturmöten.
Aktiviteter relaterade till spridning av projektresultaten	100	Ett 30-tal samlingar inom kommun, skola och politik som främjat spridningen av projektresultaten.

Avslutning

Integrationsfondens beviljande av Njudungsgymnasiets projektansökan har gjort det möjligt att ordentligt verkställa de intentioner som uttrycktes i den handlingsplan som legat till grund för projektets verksamhet. Genom det starka inflytande som EUs 11 grundprinciper för integration haft på handlingsplanen har EUs intentioner förverkligats på lokal nivå, samtidigt som projektägaren stötts i utvecklandet av skolan som mångkulturell mötesplats. De metoder som utvecklats för interkulturella dialogmöten har utformats på ett sätt så att aktiviteterna naturligt fortsätter efter projekttidens slut inom de lokala organisationerna. Utvärderingen visar att de tredjelandsmedborgare som deltagit i aktiviteterna har upplevt sig sedda och hörda; fått en känsla av delaktighet och egenmakt i det att den svenska kulturen blivit mer förståelig och förutsägbar. De svenska deltagarnas interkulturella kompetens har utvecklats i mötet och dialogen med de nya kommuninvånarna som blivit mindre av främlingar ibland dem. Åsa-Nisses Vetlanda har utvecklats till en global mångkulturell by som steg för steg blir mer inkluderande.

Bibliografi

- Andersson, K. (2003). *Vidare vägar och vägen vidare - svenska som andraspråk för samhälls- och arbetsliv*. SOU 2003:77
- Bartholdsson, Åsa. (2008). *Den vänliga maktutövningens regim - normalitet och makt i skolan*. Stockholm: Liber
- Franzén, E. (2001). *Att bryta upp och byta land*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Hjärpe, J. (2013). *Islam: lära och livsmönster*. Lund: Studentlitteratur
- Hofstede, G. (2009). *Organisationer och kulturer*. Lund: Studentlitteratur
- Pettigrew, T.F. (1998). "Intergroup Contact Theory". *Annual Review of Psychology*. 49:65-85
- Samovar, L. Porter, R E. McDaniel, E. *Communication between cultures*. Boston: Wadsworth.
- Ting-Toomey, S. (2005) *Understanding Intercultural Communication*. Oxford: Oxford UP.

Bilagor

- Bilaga 1: Handlingsplanen för Njudungsgymnasiet som mångkulturell mötesplats.
- Bilaga 2: Kursplan för interkulturella dialogseminarier.
- Bilaga 3: Inbjudan "Från folk till folk".
- Bilaga 4: Extern utvärdering.
- Bilaga 5: IDVs kapitel i SIKs Antologi
- Bilaga 6: Stödmaterial till språkpraktiken
- Bilaga 7: EUs 11 grundprinciper för integration
- Bilaga 8: Kursplan för handledare
- Bilaga 9: Processgruppernas utlåtande
- Bilaga 10: Minnesanteckningar vid möte med fotbollsföreningarna.